

“Compromisos Mundials en Canvi Climàtic”

Fundació Campalans, 16 de març de 2018

Molt bon dia a tothom,

[SALUTACIONS ...]

La sessió d'avui la dediquem a les mesures per fer front al canvi climàtic i a la reflexió sobre les polítiques de transició energètica.

Ho fem en un moment en que la Comissió Europea ja ha fet públiques les seves propostes concretes amb el paquet de mesures que el Parlament i el Consell han d'abordar i en un moment en que s'han iniciat els treballs per a una futura Llei de Canvi Climàtic i Transició Energètica que Les Corts Generals hauran, també, d'abordar.

La sessió d'avui, com haureu vist al programa, te dues parts.

En primer lloc, en una taula que coordina **Esther Niubó** i en la que participen **Montserrat Mir**, **Robert Ladrech** i **Teresa Ribera**, farem referència a la Cimera de París. Parlarem dels compromisos adquirits en aquella cimera, del canvi de posició de l'Administració Trump i, en general, farem una mica de balanç del que els Acords han significat i signifiquen a nivell mundial.

En segon lloc, en la taula que modera **Charlotte Billingham**, amb la participació de **Carne García Lores**, **Thomas Carlin** i **Jordi Terrades**, analitzarem les polítiques progressistes que necessitem per a l'agenda climàtica.

Fem aquest seminari gràcies al suport de la FEPS, i aprofito per saludar el seu Secretari General, **Ernst Stetter**. I també per agrair als ponents la seva participació i donar-los, a tots, la benvinguda.

Una de les responsabilitats de la família socialista europea, i no precisament menor, és contribuir a la presa de consciència social sobre tot el que envolta el Canvi Climàtic. Sense simplificar ni banalitzar el problema. Explicant les causes, les conseqüències i el sentit de les mesures previstes.

Els governs hauran de prendre decisions difícils i de vegades impopulars. Només ho podran fer si compten amb una societat compromesa amb els objectius i plenament conscient dels riscos si aquestes mesures no s'adopten.

Una societat, també, plenament conscient de que no hi ha solucions màgiques, ni ràpides, ni fàcils.

Nosaltres, socialistes i progressistes europeus, hem de fer possible que les polítiques de transició energètica, i el debat que les ha d'acompanyar, estiguin presents a l'agenda política.

Fa ja més de dos anys que es va celebrar la Cimera de París. Un any després, va ser ratificat per un nombre d'Estats suficient, i entrava en vigor el novembre de 2016. EEUU, la Xina i la Unió Europea van estar entre els primers en la seva ratificació.

Certament que molts hauríem desitjat major ambició i, sobre tot, més concreció en les obligacions que se'n desprenen per als Estats. Però la Cimera de París marca un abans i un després en la presa de consciència mundial. I crec que, amb totes les limitacions que es vulgui, hem d'estar orgullosos de la contribució europea a la Cimera. Els acords del Consell Europeu d'octubre de 2014 van ser, en aquest sentit, rellevants.

És cert que la presidència de Trump als EEUU ha creat alguns interrogants sobre la predisposició del govern americà a tirar endavant els compromisos assolits. Però crec que la dinàmica creada per la Cimera i el procés de ratificació dels acords ens permet mantenir esperances sobre la seva implementació. L'efecte dominó que la decisió de Trump hagués pogut generar no s'ha produït, afortunadament.

Són ja molts anys d'evidència del canvi climàtic. De la seva existència, de les seves causes i de les seves conseqüències.

Sabem que no es pot abordar la qüestió de manera sectorial.

No és només un tema de conservació i protecció del medi ambient, que ho és.

No és només un tema de política energètica, que ho és.

I també és un problema social, de política industrial, de recerca i innovació, de formació, de cultura.

En definitiva, és un problema polític que abasta totes les dimensions.

Convé que insistim en que cal abordar-lo des d'una perspectiva europea. Només a nivell comunitari podrem garantir la seguretat en el subministre, l'autonomia energètica, l'accés universal i la contribució a la lluita contra el canvi climàtic i els seus efectes.

Si Europa assoleix els objectius marcats per a 2030 – objectiu no gens fàcil – tot el món, i no només Europa, se'n beneficiarà. Serà un esforç necessari, ... tot i que no suficient si volem realment mitigar el canvi climàtic.

En aquest sentit, cal que donem suport explícit al nou paquet d'energia i clima impulsat per la Comissió Europea, malgrat les seves mancances i insuficiències. El que hem de fer ara és urgir a les institucions europees (Parlament i Consell) que no demorin la seva tramitació i que facilitin l'aprovació dels instruments normatius – Directives i Reglaments – el més aviat millor.

I caldrà col·laborar, igualment, en la transposició del paquet al nostre ordenament intern. Hem d'estar atents a la tramitació del projecte de Llei de Canvi Climàtic i Transició Energètica del govern espanyol, encara en la seva fase inicial de formulació, després del període de consultes.

Haurem de vetllar per la claredat dels objectius que s'hi incloguin, les normes regulatòries que s'impulsin i les mesures pressupostàries i fiscals que facin viables els seus objectius concrets.

I, posteriorment, al seu desplegament a la legislació catalana, amb les modificacions necessàries. Deixeu-me que faci aquí un toc d'atenció especial: l'èxit dels acords de París depèn de tots els actors. De totes les administracions i agències públiques.

Cada administració, d'acord amb les competències que tingui atribuïdes, ha de fer el seu paper. També, i molt especialment, la Generalitat de Catalunya. No es tracta de fer proclames ni actuacions estètiques i de cara a la galeria per poder donar, després, la culpa dels incompliments a qualsevol altre. Es tracte d'assumir la pròpia responsabilitat. Catalunya, en aquest sentit, necessita una agenda per al canvi climàtic realista però efectiva.

Compartim els objectius generals del paquet, per a 2030:

- Reducció del 40% de les emissions de gas efecte hivernacle
- Reducció del 27% del consum d'energia primària
- Increment del 27% de la quota de renovable en el consum final
- Millora de l'eficàcia i l'eficiència energètica: recordem que la Comissió va establir un objectiu vinculant del 30%, a nivell europeu, en la seva Comunicació de 30 de novembre de 2016.

Però haurem de vetllar per alguns aspectes que a mi em semblen rellevants.

En cito alguns, sense voler ser exhaustiu:

- Que hem de tenir present que el 26% de les emissions de gasos d'efecte hivernacle es produeixen en la generació d'electricitat.
- Que la nova regulació tingui en compte l'impacte en el mercat majorista i minorista de l'electricitat i garanteixi l'accés universal a l'energia, en un moment en que moltes famílies no poden fer front a les despeses de la mateixa (pobresa energètica).
- Que no es penalitzi l'autoconsum amb mesures fiscals o financeres desproporcionades.
- Que es tendeixi a la reducció dels drets d'emissió, per donar un senyal de preu que indueixi les inversions cap a tecnologies més netes. Cal considerar, també, la proposta de la CES de que part dels ingressos que provenen de la subhasta de drets d'emissió es destinin a la innovació tecnològica.

- Que parem atenció als nostres sectors manufacturers intensius en energia (siderúrgia, ciment, químic,...) sotmesos a riscos de deslocalització per raó del preu de l'energia i també per raons ambientals. La regulació europea ha de tenir en compte, també, la traça d'emissió de CO₂ derivada dels transport de mercaderies importades.
- En relació amb l'anterior consideració, convé que tinguem present que un altre 26% d'emissions es produeixen en el sector del transport. Això ens porta a reclamar una major atenció a l'esforç de reducció d'emissions en els denominats "sectors difusos", com ara el transport, però també l'agrícola i ramader.
- Que parem atenció, igualment, a les interconnexions. Aquest és un aspecte especialment rellevant per a nosaltres. L'objectiu europeu del 10% per a 2020 no s'assolirà a Espanya. De manera que el nou objectiu del 15% per a 2030 és més que difícil. Hi ha colls d'ampolla, polítics i pressupostaris, que n'impedeixen el progrés. Difícilment ho aconseguirem si no hi ha una implicació directa de les autoritats comunitàries.
- I que, finalment, impulsem una política fiscal que tingui cada cop més present els criteris ambientals, tan en les figures impositives existents, com en la creació de noves figures tributaries.

Tot això posa de manifest, com deia a l'inici, que les polítiques de transició no poden ser abordades des de la perspectiva exclusivament mediambientalista, tot i que aquesta ha d'estar present. La política de transició energètica ha d'anar acompanyada d'una política industrial, de la reforma del mercat de drets d'emissió i de l'impuls a la recerca i innovació que afavoreixi aquesta transició energètica.

Les indústries europees han de canviar i transformar-se per facilitar l'assoliment dels objectius de la Cimera de París i limitar l'escalfament global per sota dels 2 graus centígrads. Això comporta un impacte profund en el nostre teixit productiu i en el futur dels treballadors i les treballadores. I aquí haurà de tenir un paper la política de cohesió de la Unió Europea, que haurà d'ajudar a aquesta transformació, especialment en les àrees on disposin de menys mitjans per fer-ho.

Els objectius de la UE per a 2030 constitueixen un marc ambiciós, certament. Hem d'expressar la voluntat de que la protecció del clima, el desenvolupament econòmic i la cohesió social no són objectius mútuament excloents, sinó ben al contrari complementaris.

Volem que els objectius de la Cimera de París s'assoleixin.

Sabem que la transformació del sistema energètic en línia amb l'objectiu de l'acord de París de situar a llarg termini el límit de l'escalfament global *"molt per sota dels 2 graus C sobre els nivells preindustrials"*, és tècnicament possible.

Per això, tot i que la major part de la reducció de les emissions hem d'obtenir-la de les energies renovables i de la millora de l'eficàcia i eficiència energètica, serà necessària la

presencia en el mix energètic de totes les tecnologies baixes en carboni, durant l'etapa de transició.

Acabo insistint en que a nosaltres ens correspon recordar que no estem davant d'una discussió tècnica. Estem davant del major repte polític de la nostra societat: protegir el clima i, alhora, el progrés econòmic i social.

A això vol contribuir, modestament, el seminari d'avui.